

1) Mk 15,6-15: Ježíš před Pilátem

Milí bratři, milé sestry,
čeho se vlastně Ježíš dopustil? Zbožný křesťan by zřejmě bez rozmyšlení odpověděl: *No přece ničeho! Pán Ježíš byl zcela nevinný!* Ale to není tak úplně pravda. Ježíš se opravdu dopustil mnoha přestupků proti zaběhaným společenským pravidlům a lidským stereotypům. Ježíš byl jiný – a tím také vinný!

Tak za prvé: Pán Ježíš věřil, že člověk se může změnit. A proto svými slovy i činy neustále poměřoval stav svého okolí s řády Božího království, porovnával lidské srdce se srdcem Božím. Nastavoval lidem zrcadlo. A to se lidem přičí – když zjistí, že své srdce a mysl, svá slova a svou činnost by měli radikálně proměnit, přetvořit podle Boží vůle, postavit na jiný základ. To se lidem nezamlouvá, když Ježíš srovnává to, jací jsme, s tím, jací bychom měli nebo alespoň mohli být.

Za druhé: Ježíš byl vždycky nablízku těm, kteří si to nejméně zasloužili. Přidržel se vyvrhelů společnosti, místo aby si všímal těch řádných a navenek spořádaných občanů. S celníky a nevěstkami jedl, pil, mluvil, chodil. A to se lidem nelíbí, když není dostatečně oceněna jejich váženost a přínos pro společnost, jejich hýčkaná samospravedlnost. To lidé nemají rádi, když namísto nich jsou naprosto nezaslouženě vyzdvihnuti jiní.

A do třetice: Když došlo na Ježíše samého – ani se neobhajoval. Piláta, který očekával prudkou obhajobu, tím zklamal. Vždyť člověk, který se neumí obhájit, si přece ani nezaslouží být zproštěn viny. Ježíš měl všechna nařčení popřít a vyvrátit, měl naříkat nad neštěstím, které jej potkalo, měl žádonit o milost, kopat kolem sebe a svalovat vinu na druhé. Anebo mohl hrdě prohlásit, že je židovským králem a *běda vám všem, kteří ještě to ještě nepochopili!*

Jenže Ježíš mlčí. On totiž ví, že jediným a nejlepším advokátem je jeho nebeský Otec. Ten se za něj postaví a vysvobodí jej toho třetího dne. Ale nejdřív se naplní ta hrozná, krutá a nespravedlivá vůle davu: *Ukřižuj!*

2) Mk 15,20b-23: Šimon z Kyrény

Ježíš nese kříž na svém hřbetu. Ale je velmi slabý. Vyslýchali ho, bičovali, všelijak ho týrali. Nemá tedy dost sil na to, aby svůj kříž donesl až na Golgotu.

A tak římsí vojáci cestou na popraviště přinutí ke spolupráci jistého Šimona z Kyrény. Šimon byl zřejmě žid žijící v dnešní Lybii. Přijel na svátky do Jeruzaléma - slavit velikonočního beránka. Jeho otcové byli kdysi vyvedeni z Egypta a došli do země zaslíbené. A tak i on se do té země zaslíbené vypravil. Ale právě zde se mu přihodí něco nepředvídatelného. Jak tak přihlíží poslednímu pochodu odsouzenců, najednou právě na něj ukazuje voják, aby vzal kříž toho zemdlého trestance. A tak je Šimon donucen zvednout Ježíšův kříž a nést jej na popraviště místo něj.

Šimon byl k této spolupráci přinucen. Nepomáhá Ježíšovi proto, že by se mu snad toho chudáka zželelo. A navíc: Vždyť ani nejde o žádnou pomoc! Na tom kusu dřeva Ježíš bude viset tak či onak. Šimon, i kdyby nakrásně chtěl, Ježíšovi pomoci nemůže. Ježíš bude ukřižován v každém případě. Šimon vlastně pomáhá spíše římským vojákům – ten kříž nese na popraviště místo nich. Dělá zkrátka to, co si přejí mocní, co si přeje Řím, co si přejí vojáci.

Kdežto Ježíš vláčí svůj kříž zcela dobrovolně. Už dávno o tomto svém neslavném konci ví a počítá s ním. Svě učedníky už před časem učil, *že Syn člověka musí mnoho trpět, být zavržen od starších, velekněží a zákoníků, být zabit a po třech dnech vstát.* Jak to tehdy Petra rozčertilo a dopálilo! A v Getsemanské zahradě pak upřímně svému nebeskému Otci vyznal, že z celého toho podniku má strach, že se do toho netlačí. Ale po modlitebním zápasu se nakonec sladil s Boží vůlí a rozhodl se vypít ten kalich hořkosti až do dna. Kvůli nám, lidem. Kvůli nám všem.

Šimon z Kyrény tedy nese kříž. Ale ten kříž není jeho. Na tom kříži on viset nebude. Šimon nese kříž, na kterém bude nakonec přibit Ježíš, poslušný Syn svého Otce.

Milí bratři, milé sestry, Ježíše Krista potkáváme všichni prakticky denně - zvláště v těch, kteří trpí, v těch, kteří strádají a jsou na tom špatně – ať už fyzicky, nebo duševně, nebo třeba po hmotné stránce. A občas jsme přinuceni nést chvíli jejich kříž. Třeba žena pečuje o svého nemocného muže. Není to její kříž, ale stejně jej nese s tím, kterého má tolik ráda. Matka se modlí se slzami v očích za své děti, které třeba zrovna procházejí velmi

těžkým obdobím. Ona jim nemůže pomoci. Ale nese chvíli ten jejich kříž, snaží se jim odlehčit alespoň pomocí modliteb. Sestra v nemocnici pečující o slabé, staré a nemocné lidi – za nízký plat a bez nároku na lidskou pochvalu a poděkování. Ta také pomáhá nést kříž druhým – třebaže z toho důvodu, že lepší práci prostě nesehnala. Nikdo z nás si dobrovolně nevybírám nést kříž druhých lidí. Ale na druhou stranu, když už jsme k tomu přinuceni okolnostmi, děláme, co můžeme. A to je dobré. Může to totiž obohatit nás samé. I Šimon byl nakonec obohacen. Vždyť z příběhu se dovídáme o jeho dvou synech, o Alexandru a Rufovi, tehdejší církvi dobře známým křesťanům. Šimon tedy v blízkosti trpícího Ježíše zřejmě uvěřil. A jeho víra v Krista, jeho svědectví o tom ukřižovaném podnítilo víru jeho dvou synů. Nečekané bohatství, nečekaný závěr. I my tedy směle od Boha čekajme nečekané - když neseme svůj kříž, nebo kříž našich blízkých.

3) Mk 15,24-32

Ano, jsou to vojáci, kteří Krista křižují. Ano, jsou to oni, kteří berou do svých rukou hřeby a kladivo – a pak cynicky losují o šaty toho, který je už potřebovat nebude. Ale skutečně jen oni? Jen vojáci křižují Ježíše? Co třeba ty davy, které to všechno schvalují a vyžadují? Co ti dva odsouzenci po pravici a po levici, kteří – světe, div se! – tváří v tvář kruté smrti ještě mají sílu tupit Ježíše uprostřed nich. Co velekněží a zákoníci, kteří si mnou spokojeně ruce, jak s tím buřičem zatočili. *Hej ty, ukřižovaný, sestup z kříže, zachraň sám sebe – a pak v tebe uvěříme!*

A Ježíšovi učedníci? Ti s tím vším samozřejmě nesouhlasí a přáli by si jiný vývoj situace – ale nablízku Ježíšovi rozhodně nejsou. Příběh se o nich ani nezmiňuje. Jsou jaksi neviditelní, zalezlí někde v noře, jakoby přestali existovat. Petr jej při první příležitosti zapřel – a to se dušoval, že i na kříž s Ježíšem půjde. Jidáš ho zradil a vydal úřadům. A o těch ostatních deseti „statečných“ raději Písmo mlčí. Všichni přibíjejí Ježíše na kříž – a je v tu chvíli jedno, kdo bere kladivo do ruky a kdo drží hřeby. To člověk křižuje Krista. A Kristus se pro člověka nechává křižovat. Mlčky na sobě nechává dokonat Boží dílo záchrany člověka. On zachraňuje toho člověka, který jej přibíjí ke dřevu.

Milí bratři, milé sestry, někdy se lidé pozastavují nad tím, proč my křesťané máme za hlavní náboženský symbol právě kříž. *Vždyť je to morbidní a nechutné*, říkají – *krev, špína, smrt.*

Ale můžeme jinak? Vždyť kříž je nám znamením, že naše záchrana nebyla levná, že naše záchrana někoho skutečně bolela. Ježíš byl přibit na kříž – námi i kvůli nám. A také těm, kteří křížem zatím pohrdají a vysmívají se Ukřižovanému – i kvůli nim.

Vždyť pod Ježíšovým křížem jsme si všichni rovni. My, kteří věříme, že nás zachránil svou smrtí od naší smrti a svým utrpením od našich utrpení – s těmi lidmi, kteří tomu nevěří a této zvěsti stále odolávají, ba se jí vysmívají a mají ji za bláznovskou. Kristus zemřel kvůli hříšnému člověku - ať už tomu člověk věří, nebo nevěří.

Modleme se: Pane Ježíši Kriste, mohli bychom dlouho mluvit, a přece bychom v úplnosti nevystihli dosah tvého činu, význam tvého utrpení a smrti pro každého člověka, pro celý svět. A tak tě chválíme, Ukřižovaný Pane, za tvou lásku k nám. A prosíme tě: Kéž nám tvůj kříž dává odvahu nést naše kříže. Amen.

1) Mk 15,33-37 – Ježíšova smrt

Milí bratři, milé sestry,
Ježíš visí bezvládně na kříži. Umírá. A celý svět pokryla tma. Temnota, která byla na počátku, když Bůh tvořil zemi. Tma, o které tak často mluví Jób - ubohý, zkroušený, na pokraji šílenství. Tedy jiná tma, než ta, kterou pravidelně zažíváme každý večer. Zemi opanovala tma hříchu. Tma smrti. Zlá a bez-božná temnota. Ve chvíli, kdy Boží Syn umírá na kříži, tma se rozmáhá a je na vrcholu svých sil a možností.

A tato tma se pokouší také o Ježíše samého. Nejen celý svět – i jeho samého chce opanovat. To je slyšet z kříže. Ježíš křičí na svého Otce: *Eloi, Eloi, lema sabachthani? Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?* Jsou to výkřiky plné utrpení a beznaděje. Jsou to výkřiky člověka, který pro samou tmou nevidí Boží světlo. Kde jsi, můj Bože? Kam ses ukryl? Počítáš ještě se mnou ještě, nebo jsi mě nakonec opustil? Když to nejvíc potřebuji, nejsi se mnou, necítím tvou přítomnost, nevnímám tvou moc a tvůj pokoj je mi vzdálen. Proč jsi mě opustil – právě teď?

I my někdy prožíváme takovou tmou, i my procházíme temnými úseky našeho života. Stačí kolikrát jen málo, abychom se dostali do beznaděje, do depresí. A někdy se nám nebo našim nejbližším dějí skutečné zlé věci, které nám zatemní obzor. A často jsme pak stejně bezbranní, jako byl tehdy Ježíš na kříži. A to potom máme pocit, že s námi Bůh přestal počítat, že na nás zapomněl, že se drží jen těch druhých a s nimi pracuje. A jakkoli našim bližním to Boží požehnání přejeme, nechápeme, proč zrovna nám se ho nedostává. *Otče náš, jenž jsi na nebesích, proč jsi nás opustil?*

Ale Bůh nás neopouští. Nikdy nás neopouští! To jen Ježíše - na chvíli - opustil. Jen od něho odstoupil. Jen od něj odvrátil svou tvář a zavřel před jeho utrpením své oči a zacpal si své uši, aby neslyšel jeho nárek. To jen Ježíš vzal na sebe a do všech důsledků prožil tu zlou temnotu a také tu Boží nepřítomnost. Proto, abychom my už nikdy nemuseli být vzdáleni Bohu. Proto, aby nám už Bůh nemusel nikdy být vzdálen a my směli žít ve světle jeho přítomnosti.

Milí bratři, milé sestry, nad námi už tma nemá žádnou moc. Nám je Bůh nablízku, je s námi – a

to i tehdy, když jej zrovna nevidíme a nepociťujeme. Na nás už temnota Velkého Pátku nemůže – my žijeme díky Kristu ve svitu velikonoční neděle.

2) Mk 15,38-41 – Chrátová opona a vyznání setníka

Chrátová opona je roztržená. Až do Ježíšovy smrti měla svůj význam. Oddělovala vnitřní svatyni, kde přebývá Svatý Hospodin, od vnějšího prostoru, kde lidé smí přicházet a přinášet své každodenní oběti. Hříšný člověk by zemřel, kdyby vstoupil za chrátovou oponu a stanul tak v blízkosti Svatého. Ovšem nyní byla přinesena věčná a jedinečná Ježíšova oběť za všechny hříšný lid minulý, přítomný i ten budoucí. Už není nutné, aby opona v chrámu visela. Už není žádoucí, aby oddělovala svaté od světského, čisté od nečistého, Boha od člověka. Po Ježíšově smrti už zkrátka nejsme odděleni od Boha. To Bůh sám v Kristu tuto chrátovou oponu navždy roztrhl.

Máme tedy všichni otevřený přístup k Pánu Bohu. Každý sám za sebe a přitom všichni společně.

A prvním ovocem tohoto Božího přiblížení k člověku je římský setník, pohanský voják, který s pohledem upřeným na ukřižovaného vyzná: *Ten člověk byl opravdu Syn Boží.* To je první plod, který kříž, ten strom života, přinesl. Ten římský setník je prvním plodem. A my jsme prozatím těmi posledními plody. Stojíme na konci toho příběhu o Boží záchraně člověka. I my – vystaveni Kristovu kříži - vyznáváme, že Ježíš byl opravdu Synem Božím. A tím se připojujeme k mnohým zástupcům těch, kteří totéž vyznávali a svůj život Kristu vydali.

A musíme říct, že to je vyznání, které by nás samé, ani toho setníka, nikdy nenapadlo – vždyť co je to za Božího Syna, který takto špatně dopadl? Copak Boží Syn může zemřít? Copak může zemřít takto potupně?

Ale Bůh nám otevřel oči, abychom viděli toto tajemství kříže. Bůh nám otevřel ústa, abychom mohli vyznávat, že ten ukřižovaný byl a je Boží Syn.

Proto budme shovívaví k těm, kterým toto vyznání prozatím z úst ještě nevyšlo, kteří ještě Ježíše za Božího Syna otevírajícího život věčný nepřijali. Snad Bůh brzo dá – mějme tu naději.

Odhlédněme ale ještě na chvíli od Ježíšova kříže. Zaměříme se na ty ženy, které to všechno sledují zpovzdálí... Tyto ženy byly Ježíšovi kdysi velmi blízko.

Dokonce se o něj staraly. A nyní přes slzy v očích hledí na tu hrůzu. Na jeho umírání. Na jeho poslední výkřiky, na jeho smrt.

I my se někdy vzdalujeme od trpícího Krista. Vždyť trpící Kristus je všude tam, kde trpí lidé. Neopakujme tedy stejnou chybu těch žen – nadržme si odstup od lidí, kteří trpí, lhostejno zda jsou křesťané a patří do boží rodiny. Lhostejno zda jsou nám vzdáleni svým přesvědčením a svými názory. Naši bližní, pokud se jen trochu svým utrpením podobají Kristu, trpět sami nemusejí. Jim být nablízku smíme, ba - jako Kristovi následovníci - musíme.

3) Mk 15,42-47: Ježíšovo tělo bylo snato z kříže

Pohledme, jak je Josefovi z Arimatie Ježíš drahý! Jak je mu vzácný! Jak ho miluje! Jak touží udělat pro něj alespoň tu poslední věc: Snést jeho bezvládné tělo z kříže a pohřbít jej. Vždyť to se na spravedlivého člověka a Božího proroka sluší a patří. Josef si kvůli tomu dokonce vyžádá audienci u Piláta a osobně ho prosí, aby mohl mrtvého Ježíše pochovat. Nešetří svými silami, svými schopnostmi, neohlíží se ani na své finance.

Zahanbuje mě tento Josef. Svým jednáním mě nastavuje zrcadlo. Jakoby se mě ptal: Kdy jsi ty, Petře, pro Pána Ježíše obětoval svůj čas, své síly, své peníze, možná také svou čest? Kdy jsi kvůli němu stál na nepřátelském území? Já jsem ho tehdy držel v rukou mrtvého. Ovšem ty ho znáš jako vzkříšeného, živého a vyvýšeného Pána a Spasitele. Já jsem ho viděl bezmocného, vyřízeného, utýraného. A ty jsi už mnohokrát v životě zakusil moc jeho Ducha. Na mě už tenkrát nepromluvil. Ale tobě promlouvá do srdce svým Slovem. On mně tehdy nic neslíbil a já mu otevřel hrob. Tobě ale zaslíbil a otevřel Boží království. Neznal jsem tehdy význam jeho smrti. Ale ty už jsi poznal spásný dosah jeho utrpení. Přemýšlej nad tím, Petře, přemýšlejte nad tím i vy ostatní. Milí bratři, milé sestry, žijme pro něj. Žijme pro Ježíše vzkříšeného, živého, milosrdného i mocného. Žijme pro Ježíše, který tehdy pro nás zemřel a kvůli nám byl pohřben.

Modleme se: Pane Ježíši Kriste, mohli bychom dlouho mluvit, a přece bychom v úplnosti nevystihli dosah tvého činu, význam tvého utrpení a smrti pro každého člověka, pro celý svět. A tak tě chválíme, Ukřižovaný Pane, za tvou lásku k nám. A prosíme tě: Kéž nám tvůj kříž dává odvahu nést naše kříže. Amen.